

ΟΔΥΣΣΕΑΣ

ΜΗΝΙΑΙΟ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ

ΧΡΟΝΟΣ Α'

ΦΥΛΛΟ 3ο

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΓΙΑΝΝΗΣ ΣΚΑΡΤΜΙΓΑΣ . . .	Ἕ Φίλος (ποίημα)
ΑΣΜΠΕΛ	Τέχνη καὶ Ζωή: Ἕ Παλαμική σκοτεινότητα
ΒΙΛ ΑΣΤΕΡ	Φαντασία (ποίημα)
MARCEL PROUST	(Μετάφρ. Μιχ. Φρεζίνη) Ἕ Ζήλεια (μυθιστόρημα)
ΔΙΟΝ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ . . .	Κ' ἦταν τότε σὰ σήμερὰ (ποίημα)
ΑΡΙΣΤΟΣ ΣΤΑΘΟΠΟΥΛΟΣ . . .	Τὸ πένθος τῆς Μούσας (ποίημα)
Κ. ΗΛΙΟΠΟΥΛΟΣ	Μικρὲς σκέψεις γιὰ μεγάλη Τέχνη
ΓΙΩΡΓΗΣ ΦΙΛΔΗΣ	Ἕ Ἀπὸ μιὰ «Σύμφωνία τοῦ Ἰονίου» (ποίημα)
ΜΗΝΑΣ ΜΑΤΣΑΚΗΣ	Σονέτο (ποίημα)
ΓΙΑΝΝΗΣ Π. ΚΑΡΑΓΙΩΡΓΑΣ . . .	Τὸ κορίτσι μὲ τὰ κόκκινα μαλλιά
ΤΑΚΗΣ ΚΑΡΤΑΛΟΣ	Σύντομη εἰσαγωγή στὸ «Λωδεκάλογο τοῦ Γύφτου»
Γ. Κ. ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ	Μ. Μαλακάσης (ποίημα)
ΠΑΥΛΟΣ ΘΑΒΑΙΟΣ	Πρώτη ἀνοιξη (πεζογράφημα)
PAUL VALERY	(Μετάφρ. Π. Ἀθανασίου) Ἕ Ἀπ' τὸ «Ἕμερολόγιο τοῦ κ. Τέστ»

ΟΔΥΣΣΕΑΣ

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΑΠ' ΤΟΝ ΟΜΙΛΟ «ΠΥΡΓΙΩΤΙΚΟΣ ΠΑΡΝΑΣΣΟΣ»

Γραφεία : Σουλίου 1

Ἐπιστολές—Συνεργασία :
ΓΙΑΝ. Π. ΚΑΡΑΓΙΩΡΓΑΝ
Φιλελλήνων 9—Πύργος

Χρηματικά ἐμβάσματα
Γ. ΚΑΡΤΑΛΟΝ
Σουλίου 1—Πύργος

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ (Συνέχεια)

Ο ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΣ ΜΗΝΑΣ

Ω : Πνευματική ἀνθιση. — Ὀμιλίες στὰ Σχολεῖα γιὰ τὸν Κωστῆ Παλαμᾶ. — Γρ. Κωνσταντινόπουλος : Κρίση ἀξιῶν ; — Ἄσμπελ : Καὶ ἡ ἀπάντηση. — ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ. Τάκης Δόξας : Πέτρου Χάρη «Ἡ τελευταία νύχτα τῆς γῆς» (διήγημα). Τ. Δ. Ντί-νου Μάη «Σιά» (ποιήματα). — Η ΜΟΥΣΙΚΗ. Τ. Σ : Ἡ κίνηση τοῦ Ὁδείου. — ΕΙΔΗΣΕΙΣ. — ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ. — ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ.

ΤΙΜΗ ΦΥΛΛΟΥ δραχ. 500

Ο ΦΙΛΟΣ

Στὸ φίλο γιατρὸ Δημ. Κορέζη

Εἶπα δὲ θὰ τὸν ξαναἰδῶ—κι' ἦρθε ξανά. Μιὰ λέξη δὲν τοῦφυγε ἀπ' τὰ χεῖλη του τὰ ὠραῖα, τὰ σμιχτά' ὑπόφευγε μὰ στέκοντας γλυκός. Λὲς γιὰ νὰ παίξει εἶχ' ἔρθει, μὲ τὸ αἶσχος μου πού μ' ἔπνιγε φριχτά.

Τὶ νὰ τοῦ πῶ ; τὴν τίμια γυναῖκα του—τί φρίκη— ἐγὼ τοῦ τὴν ξελόγιασα—καὶ τῶμαθε ! Προχτὲς μὲ τὶς κουβέντες—πρόβατα μὰ μὲ τὴν ἔννοια—λύκοι οἱ φίλοι του τὸν κάρφωσαν χτυπόντας του μπηχτές...

Κι' ἦρθε ! Λοιπόν ; Τὶ καρτερεῖ ; Τουλάχιστο δὲ μὲ φτύνει νὰ βγάλει αὐτὸς τὸ ἄχτι του, κι' ἐγὼ ἄλλη μιὰ φορὰ νὰ κυλιστῶ στὸ βοῦρκο μου, φωνάζοντας γιὰ κείνη πὼς τῶχει ὁ κόσμος τούμπανο κι' αὐτὸς κρυφὴ χαρὰ ;

Μὰ δὲ μιλάει. Καὶ πιάσχει ναι—τὸ αἰστάνομαι. Μὲ σφάζει ἡ πληγωμένη του σιωπή. Ἄχ κλαίω—καὶ νά, μιλεῖ... τρέχει μ' ἀρκᾶ καὶ μὲ γλυκεῖα φωνή πού ἀγάπη στάζει «...μὴ μοῦ πικραίνεσαι» μοῦ λέει σιγὰ—καὶ μὲ φιλεῖ...

1936

ΓΙΑΝΝΗΣ ΣΚΑΡΙΜΠΑΣ

Η ΠΑΛΑΜΙΚΗ ΣΚΟΤΕΙΝΟΤΗΤΑ

Σε κάθε συζήτηση γύρω από το έργο του Παλαμά θ' άκουσθῆ τὸ παλιὸ τροπάριο:

«Ὁ Παλαμᾶς μεγάλος ποιητής, ἀλλὰ σκοτεινός». Ἡ περίφημη Παλαμική σκοτεινότητα δὲν ἔχει ὁπαδὸς μονάχα ὅλες τῆς κατώτερες πνευματικὰ μᾶζες, ἀλλὰ κι' ἓνα μεγάλο μέρος ἀπὸ τῆς ἀνώτερες.

Εἶναι λοιπὸν ἢ δὲν εἶναι σκοτεινός ὁ Παλαμᾶς; Ἄλλοι θὰ εἰποῦν ναὶ κι' ἄλλοι θὰ εἰποῦν ὄχι. Τότε ἔμεις ποιὸς νὰ πιστέψουμε; Ἄς μὴν πιστέψουμε καμμιὰ παράταξη στὰ τυφλά. Νὰ πιστέψουμε τὸν ἑαυτὸ μας. Τὸ πρᾶγμα στὴν Ποίηση δὲν εἶναι καὶ τόσο δύσκολο. Πέρνουμε μερικὸς στίχους ἀπὸ τὸ λυρικό ἔργο τοῦ Παλαμά, πὺ εἶναι τὸ ἀντιπροσωπευτικὸ τῆς δημιουργίας του, τοὺς στίχους αὐτοὺς τοὺς διαβάζουμε προσεχτικὰ κι' ἀπροκατάληπτα κι' ἂν μποῦμε εὐκόλα στὸ νόημά τους, τότε παραδεχόμεστε πὺς ὁ ποιητὴς εἶναι φωτεινός, μὰ ἂν δὲν μπορέσουμε νὰ τοὺς νοιώσουμε, τότε ὁμολογοῦμε, ὅτι ὁ ποιητὴς εἶναι σκοτεινός.

Τὸ λυρικό ἔργο τοῦ Παλαμά εἶναι καὶ τὸ πὺ ἀντιπροσωπευτικὸ τῆς σκοτεινότητάς του. Ὁ Παλαμᾶς στὴν «Ποιητική» του ξεχωρίζει τρεῖς λυρισμούς: τὸ λυρισμὸ τοῦ Ἐγὼ, τὸ λυρισμὸ τοῦ Ἐμῆς καὶ τὸ λυρισμὸ τῶν Ὁλων.

Στίχοι ἀπὸ τὸ λυρισμὸ τοῦ Ἐγὼ:

**Ἄφκιαστο κι' ἀστόλιστο
τοῦ Χάρου δὲ σὲ δίνω.
Στάσου μὲ τὸ ἀνθόνερο
τὴν ὄψη σου νὰ πλύνω.**

Ἰδέες ἀπλές. Κι' ὁ πὺ κατώτερος πνευματικὰ, κι' ἂν ἀκόμα δὲν ἔδοκίμασε τοῦ Χάρου τὴν πίκρα, νοιώθει τὶ λέει ὁ ποιητὴς.

Στίχοι ἀπὸ τὸ λυρισμὸ τοῦ Ἐμῆς:

**Μητέρα μας πολὺπαθη, ὦ Ἀθάνατη
δὲν εἶναι μόνο σου στολίδι οἱ
Παρθενῶνες
Τοῦ συντριμμοῦ σου τὰ σπαθιά
στὰ κάμανε
φυλαχτὰ καὶ στεφάνια οἱ Αἰῶνες.**

Ἰδέες σύνθετες. Ὅποιος ὅμως ξέρει τὴ στοιχειώδη ἱστορία τῆς Ἑλλάδας, αὐτὸς καταλαβαίνει τὶ ἔξυμνει ὁ ποιητὴς.

Στίχοι ἀπὸ τὸ λυρισμὸ τῶν Ὁλων:

**Κι' ἂν ἔχουμε ἐδῶ πέρα
τὸν Ἐρωτα πατέρα,
τὴ Ζυφορὰ βυ' ἄστρα
Ποιὸς ξέρει στ' ἄλλα τᾶστρα.**

Ἰδέες πολυσύνθετες. Ὅποιος ὅμως ἀσχολήθηκε μὲ τῆς ἀγνωστες δυνάμεις, πὺ μᾶς κυβερνοῦν καὶ τὰ μυστήρια τοῦ σύμπαντος, αὐτὸς καταλαβαίνει τῆς ἀπορίας τοῦ ποιητῆ.

Καὶ τώρα τὸ συμπέρασμα: Ὁ Παλαμᾶς δὲν εἶναι σκοτεινός. Μονάχα οἱ λυρισμοὶ του εἶναι διαφορετικοὶ στὴν πνευματικὴ χώνεψη. Ὁ πρῶτος λυρισμὸς εἶναι ἀλαφρός, ὁ δεύτερος εἶναι λίγο βαρὺς κι' ὁ τρίτος πὺ βαρὺς. Τοῦτο ὀφείλεται στὸ ὅτι ὁ Παλαμᾶς δὲ βρῖσκει τὸ μυστικὸ τῆς Τέχνης στὴν ἐπιφάνεια, ἀλλὰ σὶ βαθύτηρη οὐσία. Ἀγγίζει ιδέες ἀπλές καὶ σύνθετες. Ἀνησυχεῖ γιὰ προβλήματα ἀτομικά, ἐθνικά καὶ πανανθρώπινα. Μ' ἄλλα λόγια εἶναι πολὺμαθος καὶ βαθυστόχαστος. Τὸ

λέει κι' ὁ ἴδιος: «Μὰ ὅ,τι στοχάζομαι εἶμαι, ὄχι ὅ,τι κάνω».

Μερικοὶ ὅμως νεοέλληνες, ἴσως ἀπὸ τὴν ἐφαρμογὴ καὶ στὴν πνευματικὴ ἐργασία τοῦ οικονομικοῦ νόμου «τῆς ἡσσονος προσπαθείας», ἐμπέδωσαν τὸ στοχασμὸ καὶ τὴν πολυμάθεια μὲ τὴ σκοτεινότητα. Μὲ λίγο πνευματικὸ κόπο θὰ μπορούσαν ν' ἀπολαύσουν τῆς ἀληθινῆς ὁμορφίης τοῦ Παλαμικοῦ Ἐργου. Κι' αὐτὰ συμβαίνουν στὴν

Ἑλλάδα. Ἐνῶ ἡ παγκόσμια λογοτεχνικὴ κριτικὴ ἀδίσταχτα ἀναγνωρίζει τὸν Παλαμά ὡς μιὰ ἀπὸ τῆς μεγαλύτερες καὶ φωτεινότερες διεθνεῖς πνευματικῆς ἀξίες τῆς ἐποχῆς μας. Τώρα, πὺ ὁ Παλαμᾶς ἔγινε πὺ Ἰδέα, εἶναι καιρὸς νὰ ξεριζωθῆ ἡ πρόληψη τῆς σκοτεινότητάς τοῦ Ἐργου του, πὺ, ὅπως συμβαίνει μ' ὅλες τῆς ἐπικρίσεις, ἔπιασε εὐκόλα.

ΑΣΜΠΕΛ

ΦΑΝΤΑΣΙΑ

**Μ' ἀνάερο φῶς καὶ μὲ λουλούδια
σοῦπλεξα ἀπόψε μιὰ γιρλάντα
ὄνειρευτή, μυρολουσμένη
σ' ἀλεβάντα...**

**Μ' ἐλπίδες, πόθους καὶ τραγούδια
σοῦψαλα ἀπόψε μιὰ μπαλλάντα
μ' ἄριες τρελλές, ἀγαπημένη,
ὅπως πάντα...**

**Ἄ! πὺς θυμάει τὸ παραμῦθι!...
...Νεραϊδοθήρητη εἶχες γίνε,
ἄστρι στὰ μάτια, φῶς στὰ χεῖλη,
στὰ μαλλιά σου
τὴ μεταξένια εἶχες τὴ νύχτα,
καὶ τῆς Ζωῆς ἔτρεχε ἡ Κρήνη
ἡ ξωτικὴ κι' ἡ μαγεμένη
στὰ φιλιὰ σου...**

**Διαβόχτης διψασμένος ἦπια
δρεσσοσταλιές ἀπ' τὴ βρυσούλα,
καὶ στὴ μαβιά τῆς πλάνας νύχτας
τὴ δαντέλλα
ἔγειρ' ὁ νοῦς μ' ἀποσταμένος...
Κι' ἀπὸ τὴ νύχτα ὡς τὴν αὐγούλα
γύρω στὸν ἴσκιό σου ἀγρυπνεῖσα
πάει κι' ἔλα...**

**Κι' ὅπως τὸ λέει τὸ παραμῦθι,
νυχτὲς διαβῆκαν μύριες κι' ἄλλες,
καὶ κάθε νύχτα ὁ πλᾶνος νοῦς μου
μιὰ γιρλάντα
μ' ἄνθια σοῦ πλέκει, κι' ἀγροικιέται
βουβὸ ἓνα κλάμμα σ' ὤρης σκάλες
μὲ πόθους κι' ἄριες τονισμένο
σὲ μπαλλάντα...**

**Ἔτσι κι' ἀπόψε τὰ λουλούδια,
— ἡ φραϊζία, ἡ ρο. εντά, ἡ γαρδένια—
σὲ μιὰ γιρλάντα ὄνειρεμένη
σ' ἀχνοῖσιωνουν,
ἔτσι κι' ἀπόψε τὰ τραγούδια
γιὰ τὴν ψυχὴ σου τὴν ἀνθένια
σὲ μιὰ μπαλλάντα μαγεμένη
σ' ἀνταμώνουν...**

ΒΙΑ ΑΣΤΕΡ

Είχα πολύ άσχημα καταλάβει κατά το διάστημα της πρώτης διαμονής μου στο Μπαλιμπέκ το χαρακτήρα της Άλμπερτίνας. Είχα πιστέψει πώς ήταν επιπόλαια αλλά δεν ήξερα αν όλες μου οι παρακλήσεις θα καθόρθωναν να την συνριτήσουν και να την κάνουν να δουσιάσει άπρόνα ναόρτεν—πάρου, ξαπνά—και η Άλμπερτίνα με τα γυϊουράκια. Κατά το διάστημα της δεύτερης διαμονής μου στο Μπαλιμπέκ υποπευδόμενον πώς ούτη η επιπολαιότητα δεν ήταν παρά ένα πρόσχημα, το γκίρ-νιεν—πάρου ένα προίβαν, αν όχι μια επινόηση. Συνέβαινε κάτου από διάφορα σχήματα το άκόλουθο πράγιο (ίκούω το πράγμα που είδα από την πλευρά του ποιηριοῦ μου που δεν ήταν διόλου διαφανής χωρίς να μπορώ να ξέρω τί ήταν άληθινά από την άλλη πλευρά): Η Άλμπερτίνα μου έκανε τις πιο πιθητικές και τις πιο τρυφερές διαμαρτυρίες. Κύτταζε την ώρα γιατί έπρεπε να κάνει μια επίσκεψη σε μια κυρία που δεχόταν κ θώ; φαίνεται κάθε μέρα στίς πέντε στο Ίνφρεβίλ.

Άναστατωμένος από κάποια ύπαισία και καταλαβίνοντας εξ άλλου πώς υπέφερα, ζηούσα από την Άλμπερτίνα, την παρακαλούσα να μείνει μαζί μου. Ήταν αδύνατο, (και δεν είχε να μείνει παραπάω από πέντε λεπτά), γιατί αυτό θα θύμωνε κείνη την κυ-

ρία που ήταν δεσποτά φιλόξενη και ευίσθητη και, έλεγε η Άλμπερτίνα, στενόχωρη.

«Μά μπορείς θανιάσια να παρολίψεις μια επίσκεψη». «Όχι, η θεία μου μ' έμαθα πριν απ' όλα να είμαι ευγενής.» «Μά σε είδα τόσες φορές να είσαι άγενής.» «Έδώ δεν είναι το ίδιο· αυτή η κυρία θέλει να πάω σπίτι της και θα μου δημιουργούσε ιστορίες με τη θεία μου. Και δεν τα πάω τόσο καλά μαζί της. Λέει πώς πρέπει να πάω μια φορά να την δω.» «Μά άφου δέχεται κάθε μέρα.» «Έδώ η Άλμπερτίνα καταλαβαίνοντας πώς την κέρδιζε άλλαζε δικαιολογίες. «Καλά, δέχεται κάθε μέρα. Μά σήμερα έδωσα ραντεβού με κάτι φίλες μου στο σπίτι της. Έτσι θα πληξουμε λιγώτερο.»

«Τότε, Άλμπερτίνα, προτιμάς την κυρία αυτή και τις φίλες σου από μένα άφου για να μη χάσεις την ευκυρία να κάνεις μια επίσκεψη άρκετά πληκτική θεωρείς καλύτερο να μ' αφήσεις μονάχον, άφρωστα κι άπελισμένο;» «Αυτό θα μου ήταν δυσάρεστο άφου η επίσκεψη θα είναι πληκτική. Άλλά το κάνω από έφοσίωση στίς φίλες μου. Θα τις έλαρα με τ' άμαξι μου. Χωρίς έμένα δε θαζαν κανένα μέσο μεταφορά.» Παρατήρησα στην Άλμπερτίνα πώς ύιηχαν τραίνα ώ; τις 10 το βράδυ από τον Ίνφρεβίλ. «Είναι άλήθεια; μά ξέρεις μπορεί να μάς κρατήσει για δεί-

* Άπόσπασμα από το μέρος «Σόδομα και Γόμορα» (τόμος 2ος) του έργου του Άναζητώντας το χαμένο χρόνο».

πνο· είναι πολύ φιλόξενη». «Μά τότε ν' άρνηθείτε». «Θα θύμωνα άκόμα περισσότερο τη θεία μου.» «Άλλάστε μπορείτε να δειπνήσε και να πάρετε το τραίνο των δεκά.» «Είναι πολύ λίγο άκριβές στην ώρα του.» «Άλλά έτσι δε μπορώ ποτέ να πάω να δειπνήσω στην πόλη και να γυρίσω με το τραίνο. Άλλά στάσου, Άλμπερτίνα. Θα κάνουμε ένα πιο άπλο πράγμα. Αισθάνομαι πώς ο δέρας θα μου κάνει καλό. Άφου δε μπορεί, ν' άφήσεις την Κυρία θα σε συνοδεύσω ώ το Ίνφρεβίλ. Μη φοβηθείς τίποτα, δε θαρθω ώ; τον Πύργο «Έλισσάβετ», δε θα έδω άβιτε την Κυρία, ούτε κί φίλες σου.» Η Άλμπερτίνα τάχασε κι είχε ένα ύφος σα να δέχτηκε ένα τρομερό χτύπημα. Της κόπηκε η μιλιά. «Άν αυτό σε στενοχωρεί, να μη σε συνοδεύσω.» «Μά πώς μπορείς να το λες ούτό, ξέρεις πώς; η πιο μεγάλη μου ευχαρίστηση είναι να βγαίνω μαζί σου.» Μά άπότομη μεταβολή είχε γίνει. «Άφου θα βγοῦμε περίπατο μαζί, μου λέει, γιατί να μην πάμε από την άλλη πλευρά του Μπαλιμπέκ; θα δειπνούσαμε μαζί; θα ήταν τόσο ώραίο. Κατά βάθος αυτή η πλευρά είναι πολύ ώραιότερη. Γευματίζω στο Ίνφρεβίλ και εξ άλλου όλες αυτές οι προσινόμανρες μικρές γωνίες.» «Μά η φίλη της θείας σου θα θυμώσει αν δεν πάς να την ιδεις.» «Έ, καλά; θα ξεθυμώσει.» «Όχι, δεν πρέπει να κάνουμε τους ανθρώπους να θυμώσουν.» «Μά δε θα το προσέξει διόλου, δέχεται κάθε μέρα. Πηγαίνω αύριο, μεθαύριο, σε όχιώ, σε δεκαπέντε μέρες, το ίδιο κάνει.» «Και οι φίλες σου;» «Ω, με γέλασαν άρκετές φορές, τώρα είναι η σειρά μου.» «Μά στην πλευρά που μου προταίνεις να πάμε δεν έχει

τραίνο μετά τις έννέα.» «Έ, καλά, σπουδαίο πράγμα. Έννέα η ώρα, εντάξει.» Έπειτα δέν πρέπει κανείς να δισάζει από το πρόβλημα του γυρισμού. Θα βροῦμε άποσάδηποτε ένα καρτσιάκι, ένα ποδήλατο, κι αν λείψουν έχουμε τα πόδια μας.» «Βρίσκει κανείς πάντοτε. Άλμπερτίνα, όταν πηγαίνει από την πλευρά του Ίνφρεβίλ όπου οι μικροί ξύλινοι σταθμοί είναι ό ένας κοντά στον άλλον, ναί. Μά στην άλλη πλευρά...δέν είναι το ίδιο πράγμα.» «Υπάγχουν κι εκεί. Σου υπόσχομαι να σε ξαναφέρω σών και Άβλαβή.»

Αισθανόμενα πώς η Άλμπερτίνα άπεινώταν για χάρη μου κάποιιο πράγμα συμφωνημένο από πριν που δεν ήθελε να μου το πει και πώς υπήρχε κάποιος που θα γινόταν δυστυχής άπως κι έγω. Βιέποντας πώς αυτό που θέλησε δεν ήταν δυνατό άφου άποφάσισα να την συνοδέψω, το άπαρηγότιν ελικριά. «Έξερεις πώς δεν ήταν άνεπαρόρθωτο. Γιατί άπες όλες οι γυναίκες που έχουν π'άλλ' μέση στην ύπαρξή του, είχε αυτό το στήριγμα που δεν άδυνατίζει ποτέ. Την άμφιβολία και τη ζήλεια. Βέβαια δέν έπιζητούσε να τις διαγείρει άντιθέτως. Άλλ' οι έρωτευμένοι είναι τόσο καχύποπτοι που άφραίνονται άμέσως το ψέμμα. Έτσι η Άλμπερτίνα, που δέν ήταν καλύτερη από μιάν άλλη άποιωθήποτε, ήξερε από πείρα (χωρίς να μαντεύει πώς το άφαιλε στη ζήλεια) πώς ήταν πάντοτε βέβαιο να ξινοβρεί εκείνους πουχε γέλασει μια βραδιά. Το άγνωστο πρόσωπο που θ' άφανε πικρό χάρη μου θα υπέφερα, θα την άγαπούσε γι' ούτό περισσότερο (η Άλμπερτίνα δε θα μάθαινε πώς ήταν γι' αυτό το λόγο) και για να πάψει να υποφέρει θαρόχταν μονάχο του σ' αυ-

τή καθώς θάχα κι' εγώ κάνει στη θέση του. 'Αλλά δεν ήθελα ούτε να στενεχωρηθώ, ούτε να κουρασιώ μπαίνοντας στον τρομαρό δρόμο των αναζητήσεων, της πολύμορφης κρυφής επιβλέψεως.

«Όχι, 'Αλμπερίνα, δε θέλω να σου στερήσω τη χαρά, πήγαινε στο σπίτι της Κυρίας αυτής στο 'Ινφρεβίλ ή τέλος πάντων στο πρῶσοπο που κριβείς κάτω από τὸ νομά της το ίδιο μου να ει. 'Ο ἀληθινός λόγος που δεν έρχομαι μαζί σου είναι γιατί δεν το θέλεις κι' ο περιπατος που θα γάμεις μαζί μου δεν είναι αυτός που θα επθυμοῖσες κι' ή απόδειξη γι' αυτό πὺ λέω είναι πὺς μου έφερεις ἀντιρρήσεις περισσότερος από πέντε φορές χωρίς να το καταλάβεις».

'Η φτωχή 'Αλμπερίνα φιβήθηκε πὺς οἱ ἀντιρρήσεις της που δεν τις είχε καταλάβει ήσαν πολὺ αιβριότερες, μὴν ξέροντας ἀκριβῶς τα ψήματα που είχε πει. «Πιθανὸ νὰ είχε ἀντιρρήσεις. 'Ο ἀέριος της θάλασσας μου ἀφαιρεί κάθε λογίκευση. Λέω συγχρόνως ἄλλα ἀντ' ἄλλων». Καί (πράγμα που μου ἀπεδειξε πὺς δεν θα είχε ἀνάγκη τώρα από πολλές γλυκὲς διαβεβαιώσεις για να την πιστέψω) ξανάνοισα την δδύνη εἰς τραύματος ἀκούγοντας αὐτὴ την ὁμιλογια για κείνο που δεν είχε παρὰ ἀόριστα ὑποθέσει. «'Ε, καλά, σύμφωνοι, φεύγω» λέει μ' ἕναν τόνο τραγικό, ὅχι χωρίς να κτετάξει την ὥρα ὡσπου να ἴδει ἄ ήσαν ή ὅχι ἀργά για τὸν ἄλλον τώρα που ἦ; σέβριρα την πρόφαση να μὴν περάσει τὴ βραδυὰ μαζί μου. «Εἶσαι πολὺ κακός. Τὰ παρατῶ όλα γὰ να περάσω μιὰ ὥραία βραδυὰ μαζί σου και σὺ δεν το θέλεις και με κατηγορεῖς για ψύτρα. Πιτὲ δε σὲ εἶδα τόσο σκληρό. 'Η θάλασσα

θα γίνει τάφος μου. Δὲ θὰ σὲ ξαναδῶ ποτὲ (ή καρδιά μου χτύπησε δυνατὰ σ' αὐτὰς τις λέξεις περισσότερο γιατί ήμουν βέβαιος πὺς θα ξαναρχόταν την ἐπομένη, πράγμα που συνέβη). Θα πνιγῶ, θα πέσω στὰ νερά». «Σὰν τὴ Σαπφῶ». «'Ακόμα μιὰ βρισιά ἐπὶ πλέον. Δὲν ἔχεις ἀμφιβολίες μονάχα για ὅτι λέω, μὰ και για ὅτι κάνω». «Μὰ μικρούλα μου δεν το εἶπα με καὶ σκοπὸ, σοῦ τ' ὀρκίζομαι, ξέρεις κατὰ ὅτι ή Σαπφῶ ῥίχτηκε στη θάσσσα και πνίγηκε». «Ναί, ναί, δεν ἔχεις καμμιὰ ἐμπιστοσύνη σὲ μένα». Εἶδε σὲ ἔκκρομὲς πὺς ήταν παρὰ εἰκοσι. Φοβήθηκε μήπως κατασιρῆψει ἐκείνο που είχε δημιουργήσει και διαλέγοντας τον πὺς σύνισμο ἀποκαιρτισμὸ (για τὸν ὁποῖον δικαιολογήθηκε ἐξ ἄλλου όταν ήρθε να με ἴδει τὴ μεθεπομένη, πιθανὸ αὐτὴ τὴ μεθεπομένη τὸ ἄλλο πρόσωπο δεν θα ήταν ἐλεύθερο) ἔφυγε τρέχοντας και φωνάζοντας: «'Αντίο για πάντα» μ' ἕνα ὕφος ἀπελπισμένο. Καί ἴσως να ήσαν ἀπειπισμένη. Γιατί ξέροντας αὐτὸ που ἔκανε ἐκείνη τὴ στιγμή καλύτερα από μένα, πὺς σοβαρὴ και πὺς ἐπεικὴς συγχρόνως για τὸν ἑαυτὸ της παρ' ὅτι ήμουν ἐγὼ γι' αὐτὴν, ἴσως είχε τὴν ὥρα κείνη μ' ἕναν ἀμφιβολία, πὺς δε θάθελα να τὴ δεχτῶ ἔπειτα από τὸν τρόπο με τὸν ὁποῖο με είχε ἐγκαταλείψει. Γι' αὐτὸ νομίζω πὺς με προτιμοῦσε τὴ στιγμή που ὁ ἄλλος ήταν πὺς ζηλιάρης από μένα.

(Μετάφρ.) ΜΙΧ. ΦΡΕΖΙΝΗΣ

MIKROI STOKHIMOI

Κ' ΗΤΑΝ ΤΟΤΕ ΣΑ ΣΗΜΕΡΑ...

Μαραθῆκαν τὰ νούφαρα, κάποιο βράδι, σὸν κῆπο κ' είχαν γύρει τὰ κλώνια τους στοῦ χαμοῦ σου τὸν πόνο και θλιμμένα γροικούσανε τὸ σβυσμένο τὸ χτύπο τῆς καρδιάς σου, που μέτραγε τῆς ζωῆς σου τὸ χρόνο.

Γλυκοχάραζε κι' ἔσβυνε τὸ θολὸ σου τὸ μάτι και τὸ σῶμα σου τάραζε κάποια κρύα ἀνατριχίλα, πένθιμο, ἄλικο, φάνταζε τὸ χιονάτο κρεββάτι ἀπ' τ' ἀχνόφωτο πούριχνε ἀπὸ πάνω ή κανδήλα.

Κ' ήταν τότε σὰ σήμερα, κ' ήταν τότε σὰν τώρα κάποια γάτα νιαούριζε, κάπου κει, λυπημένα, ὄξω μάνιας ἀδιάκοπα και ξεσπούσεν ή μπόρα κ' ήταν τότε ὅλα πένθιμα, κ' είναι τώρα θλιμμένα.

ΔΙΟΝ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ

ΤΟ ΠΕΝΘΟΣ ΤΗΣ ΜΟΥΣΑΣ

*'Ηρθ' ἀπὸ χώρα φωτεινὴ τοῦ χρόνου ή θυγατέρα, περιχάρη, πεντάμορφη με χρώματα, με μῦρα και μ' ὄργανο καλλίχορδο να δίνει μάγους ἤχους. Σκορπίζει χρώματα σ' ἀνθούς και μῦρα σὸν ἀγέρα. Μὰ τί ἔγινε σὰν ἔφτασε και δε σκορπίζει ή λύρα χαρούμενους κ' ἐρωτικούς μελουρημένους στίχους;

Και θλίβεται ή γλυκόθωρη, μονάκριβη τοῦ Χρόνου. Στῆς 'Αρμονίης τὸ ναὸ που για τεχνίτη πάει, βλέπει τὴ Μοῦσα μοναχὴ σὰ να πθεθεῖ τὴ λήθη, και ἐπέλεξε σὰν ἀδελφὴ τοῦ θρήνου και τοῦ πόνου. «Τὶ ἔχεις, Θεά, και θλίβεσαι;» Γλυκὰ τὴν ἐρωτάει. «Δὲ σὲ λατρεύουν ραψωδοὶ κι' ὁ λόγος σ' ἀπαρνήθη;» Κι' ἀπὸ τὴ λύρα μου ὁ ρυθμὸς πὺς χάθηκε, ἀδελφὴ μου;» Κι' εἶπεν ἐκείνη: «'Ο ΠΑΛΑΜΑΣ μας πέθανε, καλὴ μου».

ΑΡΙΣΤΟΣ ΣΤΑΘΟΠΟΥΛΟΣ

ΜΙΚΡΟΙ ΣΤΟΧΑΣΜΟΙ ΓΙΑ ΜΕΓΑΛΗ ΤΕΧΝΗ

Νά ξεσκεπάσης την ψυχή σου μπροστά του για να το νοιώσης όσο μπορείς. Νά μπής μέσα του, να σιγοπερπατήσεις στη σιγαλιά των λαθύρινθων της ψυχής του ποιητή με την ψυχή σου. Σ'ε θέλγει το δύθισμα στις ξένες ψυχές. Δεπτή αίσθηση, ψυχική έμπειρία, διαίσθηση ποιητικής θερμοκρασίας, ένας παλμός και δόνηση που σμίγεις μαζί τους. Έννοια απλή, κλασσικά απλή, με την απλότητά της σ' όλο το δύσκολο μεγαλείο της που μουρουδίζει έναν έσωψυχα δονούμενο κόσμο—παρθένα απλότη. Έντελβάεις. Ψυχικό θάλπος και δαση. Ή τή δική σου αγωνία, τή δική σου κραυγή άγκαλιάζει ο πόνος του ποιητή σιγαλά φτάνοντας ως τα μακρυνότερα ψυχικά σου δώματα.

Φυγή και λύτρωση Τό ποίημα, τό cor—cordium της ψυχής, του ποιητή ή ψυχή και του αναγνώστη. Άν μπορέσει να μπής στο άδυτο του αναγνώστη ή τό δικό σου και από κει να έκφράσης τό είναι σου. Ό κόσμος όλος έχει μέσα του ένα κομμάτι πολύμορφου στοιχείου ώραιού. Έκείνος όμως που θα του δώση ζωή άπ' τή δική του, που θα τό βαπτίση στο Ρυθμό και στο Φώς είναι ο Ποιητής.

Ό Ρυθμός έρατός ή όχι τονίζει τό δήμα του στίχου. Ή έπιτυχία

βρίσκεται στην ποσότητα της μετάδοσης του παλμού της ψυχής σ' έναν ίσοταχη ρυθμό: άόρατο μουσικό φόντο, έντονότητας ανάλογης στις περιστάσεις, ένας ρυθμιστής του ποσού που δέχεται ή ψυχή μας.

Ό ρυθμός κι' ή άσχήμια της έκλογής των λέξεων είναι ποσά αντίστροφα της άσχήμιας του κακικού στίχου. Βάθυνη στή χορεία των λέξεων και θά δής τό χορό της νότας. Ή έσώτατη άπήχηση του στίχου στηρίζει πολλά στή μουσική και στο ρυθμό. Ζήτησε τή λύρα ή τον πόνο μέσα σου και τονισε τό δργανό σου.

Ό χαρακτήρας κι' ή ζωή του ποιητή είναι πρώτοι ρόλοι στο ποίημα. Τό λυγρό ή τό χαρούμενο αυτόι θα τό τονίσουν. Τα προβλήματα σου, τίς αγωνίες σου κάνε τα να μιλήσουν άπλά, σύντομα και προπαντός σιγαλά κι' ώραία.

Ό ποιητής πρέπει να λακωνίζει είναι δέν είναι φιλόσοφος. Τό ποίημα είναι μια προσπάθεια για τή διατήρηση ενός πολύτιμου στοιχείου που βλέπει ο ποιητής μέσα του. Μια ώραίοπάθεια: κερδίζει ο ποιητής. Τό έξωτερικό ώραίο είναι καλλιτέχνημα. Τό έσωτερικό δ. μιούργημα της ώραίοτητας είναι ή ποίηση.

Κ. Δ. ΗΛΙΟΠΟΥΛΟΣ

ΑΠΟ ΜΙΑ ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΤΟΥ ΙΟΝΙΟΥ

Πάμε όλα τον Άμέριμνο μήνα
τ' άλητάκια του γιαλού
βαρκοϋλες-φύλλα ρόδα-για τ' άλλου
λυτές και ρίχνουμε στα κύματα εκείνα.

Καβάλα σε κύκνους κυλάμε λάδι
χωρίς χαλινάρι, άγόρια χλωρά.
Στα χρυσοποικιλτα νερά
ύπνώσαμε άνέμελα τό βράδυ.

Άσάλευτα σαν άστρα ώραία
ντελίφνια γυμνασμένα στον άφρό.
Μās πήρε μαϊστράλι άλαφρό
και πλέμε στο φεγγάρι παρέα.

...Χαμένη σε βυθούς με κοράλλια
μια ιστορία παιδική.
—Άχνη στή μνήμη μουσική
που πνέει από τα δυσμικά παράλια.

ΓΙΩΡΓΗΣ ΦΙΛΔΗΣ

ΣΟΝΕΤΟ

Να φύγω θέλω μίαν εσπέρα
μαζί με τάστρα τα θολά,
θα φύγω μόνος, σιγαλά,
σε μι' άτονη πνοή τ' αγέρα..

Μόνος θα φύγω απόψε, πέρα,
ν' αποξεχάσω τα δειλά
τα μάτια-σου, κι' έτσι απαλά
τώρα μακρυνά να μ' έβρει η μέρα...

Ωμέ, στα ξένα να μου μείνει
μόνο ένας κρύφιος στοχασμός
κι' ένας αγλύκαντος καύμός

πικρός-μου σύντροφος να γίνει,
που σ' άφήσα για πάντα πίσω
χωρίς, καλή, να σε φιλήσω...

ΜΗΝΑΣ ΜΑΤΣΑΚΗΣ

ΤΟ ΚΟΡΙΤΣΙ ΜΕ ΤΑ ΚΟΚΚΙΝΑ ΜΑΛΛΙΑ

Τὰ μαλλιά της ἦταν κόκκινα, ἓνα ἑλαφρὸ κόκκινο στεφάνι γύρω ἀπ' τὸ λεπτό της πρόσωπο καὶ τὰ μάτια της χαμήλωναν σὰ φθινοπωρινὴ δέηση. Βάδιζε ἤσυχα στὸν πλατὺ ἀσφαλτοστρωμένο δρόμο τῆς χειμωνιάτικης πολιτείας κάτω ἀπ' τὴν καλωσύνη τοῦ ἡλίου. Ἡ ψυχὴ της ἦταν μόνη μέσα σ' ὅλη κείνη τὴν ἔκταση. Κάθε τόσο προσπαθοῦσε νὰ χαμογελάσῃ γύρω της, μὰ πάντα ἓνα θαμπὸ φῶς ἴσκιωνε τὴ μορφὴ της.

Στάθηκε δειλὰ μπροστὰ στὸ δροσερὸ μπουκέτο ἑνὸς ἀμαξιοῦ μὲ λουλουδία καὶ τὰ δάχτυλά της ἀπλώθηκαν νὰ χαϊδέψουν τὰ μεταξένια πέταλα. Ἀγαποῦσε ὅλα τὰ πράγματα ποῦχαν λίγη ζωὴ. Βρῆκε πὼς τὰ γιοῦλια ταιρίαζαν στὸ θλιβερὸ της τραγούδι κι' εἶπε νὰ πάρῃ τοὺς στίχους τους καὶ νὰ τοὺς καρφίτσῃ στὸ στήθος της.

Μιὰ εὐθύμη παρέα ἀπὸ νῆα παιδιὰ καὶ κορίτσια ἔδεσε τὴ μελαγχολία της μὲ μιὰ κραυγὴ ποῦρχόταν ἀπ' τὴν ἀνθρώπινη κακία. Ἡ κραυγὴ ἀπλώσε σ' ὅλο τὸν κόσμον κι' ἔγινε περγέλιο.

— Κοκκινομαλοῦ!

Καὶ κείνη γύρισε τὴ βροχὴ τῶν δακρῶν πρὸς τὰ μέσα της.

Γλύστηκε ἀθόρυβα στὸ σκοτάδι μιᾶς ἐκκλησίας ἀπὸ εὐγένεια καὶ γαλήνη. Ἔμεινε πολλὴν ὥρα νὰ κυττάξῃ μὲ σταυρωμένα τὰ χέρια κάποιον ἀσθενικὸ ἄγιον «πούταν, Θεέ μου, σὰ φθισικός». Τὰ χεῖλη της δὲν ἀνοιξαν κἄν, δὲν εἶπαν καμμιά προσευχή.

Χάρηκε σ' ἓναν κῆπο τὴν ἀνοιξὴ κι' ἄγγιξε μὲ τὴν πνοὴ της κάτι συγνεφάκια ποῦ ὀδοιποροῦσαν δῶθε ἀπ' τὸν ἥλιο. Μόλις αἰσθάνθηκε τὴν ἀλαφριά μυρωδιὰ ποῦ ξεχείλιζε ὀλόγυρα κι' ἡ μυρωδιὰ ὑποχώρησε σὰν κῆμα ποῦ θὰ χαθῆ γιὰ πάντα. Αὐτὴ συλλογίστηκε τότες ἓνα σταυρὸ ἀπὸ μάρμαρο κάτω ἀπὸ πέτρινο φεγγάρι.

Χάθηκαν τὰ χέρια της στὰ σγουρὰ μαλλιάκια ἑνὸς μικροῦ ποῦ τρέχοντας ἔπεσε πάνω της.

Μέσα στὴ χαμηλὴ κάμαρα τοῦ σπιτιοῦ της τὴν ἔπιασε βῆχας ξερὸς. Ἀναστατώθηκαν τὰ κόκκινα μαλλιά της κι' οἱ γαλατένιες σειρὲς τῶν δοντιῶν της βαφτήκανε μ' αἶμα.

ΓΙΑΝ. Π. ΚΑΡΑΓΙΩΡΓΑΣ

ΣΥΝΤΟΜΗ ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΟ "ΔΩΔΕΚΑΛΟΓΟ ΤΟΥ ΓΥΦΤΟΥ" ΤΟΥ ΚΩΣΤΗ ΠΑΛΑΜΑ *

Βρῆκε τ' ὄργανο, τὴν Τέχνη· ὁ Δέκατος Λόγος δὲ μπορεῖ παρά νὰ ἴναι: «Ἀναστάσιμος».

Σήμερα μεγάλο κάτι
κάτι ἀπάντεχο ἐτοιμάζεις...
...Τι ἐτοιμάζεις, τι ταιριαζεις,
πλαστικὸ βιολί;

Ἡ λογοκρατία στὴ μεγαλύτερη ἔντασή της, στὴν ἀποθῆωση τῆς Ἐπιστήμης τὸ ἸΘ' αἰῶνα, δὲν ἴσχυσε παρά νὰ πείσει τὸν ἄνθρωπον πὼς τὸν Κόσμον δὲ μπορεῖ νὰ τότε δέσει μονάχα μὲ τὸ μυαλό. Τ' ἀφογα κατασκευάσματα τῶν ἐπιστημῶν πρέπει ν' ἀναπαύονται ἀρμονικὰ μέσα στὴ συνείδηση τοῦ ἀνθρώπου. Γιὰ τὸ ἔργο αὐτὸ χρειάζεται μεγάλη πνοή, πνοὴ μεγαλύτερη ἀπ' τῆς λογικῆς τὸ μετρημένον ἀνάσασμα—χρειάζεται ἡ πνοὴ τῆς Τέχνης τοῦ Ὁραίου καὶ τῆς Πίστης στὰ μεγάλα Ἀνθρώπινα Ἰδανικά. «Κλείσε στὴν ψυχὴ σου τὴν Ἑλλάδα (ἢ κάτι ἄλλο) θὰ αἰστανθεῖς νὰ σπαρταρίζει μέσα σου κάθε λογῆς μεγαλεῖο, καὶ θὰ ἴσαι εὐτυχισμένος», γράφει ὁ Σολωμός. Ἡ πίκρα τῆς ἀμφιβολίας διαλύεται: μίλησε ἡ ψυχὴ τοῦ Γύφτου:

Ὅσο ἀνάμεσα στοὺς τόπους
εἶναι τόποι πῶς ἀκριβοί,
καὶ σὰ χέρια καὶ σὰ μάτια
παίρνουν τὴν ψυχὴ...
...δῶξα, δῶξα σὺς Πατρίδες!

Εἴμαστε τοῦ ὄνειρου τ' ἀκροβλά-
στερα

μέσ στὴν πλάση...

..Σ' ἀεροφέρνει ἴσα μ' ἐμᾶς, κι'
ὕψώνει σε, ἄνθρωπε,
τὸ βιολί σου!

Γιὰ ἓνα χάϊδιο σου πεθαίνω
χιλίους πεθαμούς,
τὸ φιλί σου ἀξίζει, ἀγάπη,
χιλίους λυτρωμούς!

Τὸ λογικὸ γκρέμισε ἀνελέητα τὴν ἀκοπή βολικότητα, συντρίμματα καὶ προβλήματα γέμισε τὴν ψυχὴ—καὶ σταμάτησε κεῖ. Ἡ καρδιά ἔπιασε τὸ μεγάλο δράμα, τὴν Ἀνάσταση!—καὶ σταμάτησε κεῖ. Τι μένει γιὰ νὰ καταχτηθεῖ ὁ Κόσμος, νὰ χτιστεῖ ὁ Νεός; Ἡ ἀλύγιστη βούληση. Ὁ Ἐνδέκατος Λόγος («Τὸ Παραμῦθι τοῦ Ἀδάκρυτου») ὀλοκληρώνει τὸ μέστωμα μὲ τὸ παράδειγμα τῆς ἀπόλυτης, τῆς συνειδητῆς κι' ἐπίτηδες ἀκαμπτης θυσίας κάθε αἰσθη-
ματος.

Γιὰ νὰ φτάσω στὴν ἀφραστη γέννα
τὴν καρδιά μου τὴν ἔκανα πέτρα,
τὴν ψυχὴ κοιμητήρι,
τὸ νοῦ σαῖττα, τὴ θέλησα λάμια,
κι' ὅλα τάφαγα ἐγὼ πρωτορχίζοντας
ἀπὸ μάννα καὶ κύρη

Κι' ἂν ἐμένα μὲ διώχνει ἡ κατάρρα
κι' ἂν τὸ κρίμα μὲ δέρνει, καὶ τί;
Πατητάδες, πατάτε με ἀλύπητα,
γιὰ νὰ γίνῃ τ' ἀγνὸ τὸ κρασί

Λίγο, λίγο ἡ χαρὰ θὰ φουντώσῃ
τοῦ σκληροῦ, τοῦ γεροῦ καὶ τὰ δά-
κρυτου,
ἔπει χάυνῃ ἡ ζωὴ κι' ἔπει σκλάβα.

Ὅλα τὰ μυστικὰ τὰ ἔμαθε, ὅλα

* Συνέχεια ἀπ' τὸ προηγούμενον καὶ τέλος.

τά στοιχεία τ' ἀπόχτησε γιά νά
όλοκληρώσει τὸ λαὸ τῆς ψυχῆς του,
γιά νά καταχτήσει τὸν Κόσμο. Τὸν
Κόσμο ! Πῶς τὸν ξαναχτίζει ὁ Ποι-
ητής ; Τοῦ τὸν ἀποκαλύπτουν τὰ
δέντρα, αὐτὰ ποὺ μποροῦν νά κατέ-
χουν τὴ σίγουρη γνώση.

Μέσ' στῆς Γῆς τὰ σπλάχνα οἱ ρί-
ζες μας
τὸν ἀερεὸ χυμὸ τὸν παίρνουν
ἴσα ὀλόϊσα ἀπ' τὰ μαστάρια
τῆς μητέρας Γῆς, καὶ φέρνουν
ἴσα πρὸς ἐμᾶς τὰ λόγια τῆς·
κι' ἔσῃ θὰ σοῦ ποῦμε μεῖς
εἶναι μεῖρα κι' ἱστορία
καὶ παράδοση τῆς Γῆς.

Τοῦ μιᾶνε γιά τίς τόσες προσ-
πάθειες ποῦ ἔχμαν οἱ ἄνθρωποι
γιά νά συλλάβουν τ' ἄδραμα τοῦ
Κόσμου καὶ τὸν ρωτᾶνε :

Καὶ τὸν ἴσκιω τίνας ὄνειρου
κυνηγᾶς καὶ σὺ νά πιάσης ;...
...Καὶ παρήτησε τὰ ὄνειράτα,
γῦρε, βάλε αὐτὴ στὴ Φύση,
παραμάντεμα τὸ ρόδο,
Σίβυλλα τὸ κυπαρίσσι !
Σκληρὰ χτύπα την τὴ Χίμαιρα,
τὸνεῖρο εἶναι ἡ ζωὴ·
στὸ βιολί σου ἄς ἀρμονίση
τὴν ἀλήθεια ἢ μουσική...
...Γιούχα, Ὁλυμπος ἀπ' ἀχνούς !
Ἡ καρδιά τὸ θάμα ἂν εἶναι,
τῆς καρδιάς τὸ μάτι ὁ νοῦς !

Πολεμᾶει νά συλλῆει τὴν καθο-
λική, τὴν ὀλοκληρωμένη, τὴ μὴ
δεσμευμένη ἀπὸ καμμιά μονομέ-
ρεια ἐποπτεία τοῦ Κόσμου—δπου,
θὰ ζεῖ τ' ὄνειρο, μὰ δὲ θὰ περι-
φρονεῖ τὴ ζωὴ· θὰ ζεῖ τὴ ζωὴ, μὰ
δὲ θ' ἀρνιέται τ' ὄνειρο, γιὰτί : «τὸ-
νεῖρο εἶναι ἡ ζωὴ !»

Ἐδῶ τελειώνει θριαμβευτικὰ ὁ
«Δωδεκάλογος». Γαληνεμένος, ὀ-
λύμπιος, πάνσοφος ὁ Ποιητής ! Τὰ
δράματα τῶν ἀρχαίων τελειώνουν
μὲ μιὰ στροφή τοῦ ἐξερχόμενου χο-

ροῦ. Τὰ δράματα τοῦ Σαικσπήρου
τελειώνουν μὲ δυὸ μεστά, γεμάτα
πεῖρα, ἐγκαρτέρηση καὶ λύτρωση,
λόγια ἐδὲ ἤρωα, πού, μὴ μετέ-
χοντας συνήθως ὁ ἴδιος σ' ὀλόκληρο
τὸ δράμα στὴ σκηνή, ἔρχεται στὸ
τέλος μὲ τὴν ἐντολὴ τῆς Μοίρας
νά καθάρει τὸ δράμα. Οἱ τελευταῖοι
αὐτοὶ στίχοι τῶν κλασσικῶν, ἔτσι
δπως ἔρχονται ὑστερα ἀπὸ τὰ συν-
τρίμματα ποὺ σώρευσε ἡ θύελλα,
εἶναι μιὰ αἰσιοδοξία, μιὰ φιλοσό-
φηση — δείχνουν τὸ ἐπεισοδιακὸ
(μέσα στὴν παγκόσμια ὑπαρξη) τοῦ
τρομεροῦ δράματος ποὺ μᾶς συγ-
κλόνισε—γιά νά μποροῦμε νά βα-
σταῖμε τὸ βάρος του. Ἄλλὰ κι' ἡ
γαλήνη δὲν εἶναι αἰώνια παρὰ μόνο
γιά τοὺς Θεούς. Ὁ «στερνὸς λόγος
σὲ μιὰ γυναῖκα» εἶναι ἕνας πικρὸς
τόνος στὴ θριαμβευτικὴ συμφωνία
τοῦ «Δωδεκάλογου».

* *

Ὁ «Δωδεκάλογος εἶναι τὸ δράμα
τοῦ ἀνθρώπου ποὺ δὲ μπορεῖ νά
θελήσει. Δὲ μπορεῖ νά θελή-
σει γιὰτί δὲν ἔχει τί νά θελήσει·
δὲν πιστεύει σὲ κάτι. Μὴν πιστεύ-
οντας σὲ κάτι γιά νά ζητήσει νά
τὸ πραγματώσει, κυττάει νά δημι-
ουργήσει, ὅτι ὁ ἴδιος δὲν πιστεύει—
μὰ εἶναι καθιερωμένο. Μὰ τούτ' ἡ
αὐτοπειθαρχία εἶναι ἄχαρη κι' ἄ-
σκοπη. Ὡσπου μὲ μιὰν ἀποκάλυψη
εὐεργετικὴ ἀρχίζει νά πιστεύει εἰ-
λικρινᾶ κι' ὀλόψυχα—κι' ἐπιτέ-
λους θ ἐ λ ε ι.

Καὶ τὸ νά θέλεις, τὸ νά μπορεῖς
νά θέλεις, τὸ νά μπορεῖς νά ἐντάσ-
σεις τὴ θέλησή σου στὴν πραγμά-
τωση κάτινος ποὺ πιστεύει βαθιὰ—
αὐτὸ ἔναι ἡ εὐτυχία.

ΤΑΚΗΣ ΚΑΡΤΑΛΟΣ

Μ. ΜΑΛΑΚΑΣΗΣ

Ἦταν ὀπως λένε—σὰν στὰ παραμύθια—
ἦταν ἐν' ἀηδόνι πιὸ καλὸ ἀπὸ τ' ἄλλα,
ἐν' ἀηδόνι θάμα μὰ καὶ κάποιος θρούλος
πούθε κάποια μέρα πάνου ἀπ' τὰ βουνά.
Χρόνια κ' ἄλλα χρόνια γλύκαν ἢ λαλιά του
ἔκανε νά τρέμουν τῶν ἀνθρώπων στήθεια
νά γοργοχτυπᾶνε μύριες δυὸ καρδιές...

Πέρασαν χειμῶνες, ἦρθαν πασκαλιές
γιόρτασαν καὶ πάλι νύφες μυγδαλιές
καὶ τ' ἀηδόνι ὠστόσο τὰ γλυκὰ τραγούδια
ἔλεγε σὰν πάντα. Γέροντα τὰ λουλούδια,
παῦταν οἱ φλογέρες τὸ γλυκὸ σκοπὸ
κι' ἔγεραν οἱ πόθοι σ' ὄνειρο γλυκὸ
κι' ἔφτανεν ὁ ἦχος στ' οὐρανοῦ τὰ ὕψη
κι' ἔφτανε σὲ χῶρες ξένες ἢ λαλιά.

Τὶ παλῆς ἀγάπες...τὶ παλλικαριές..

Πέρασαν χειμῶνες, ἦρθαν πασκαλιές,
ντύθησαν καὶ πάλι νύφες μυγδαλιές..
Τὸ γλυκὸ τραγούδι δὲν ἀκούστη—ἄλλοι—
ἔπαψαν οἱ πόθοι—τὶ πικροὶ καιροὶ—
καὶ τ' ἀηδόνι θρούλος ἔπαψε νά ζῆ.

Γ. Κ. ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ

ΠΡΩΤΗ ΑΝΟΙΞΗ

Εὐπνήσα κίτου ἀπ' τ' ἀνοιξιὰτικα φύλλα τῆς μυγδαλιάς καὶ γέ-
μισε ἡ ψυχὴ μου εὐωδιὰ καὶ χρώματα. Κι' ἦταν—γαλατερὴ ἢ θάλασσα
καὶ τ' οὐρανοῦ τὸ γαλανό, τῆς γῆς τὸ πράσινο—γύρω παντοῦ ἀγαθὴ
φρεσκάδα ποὺ δροσεροτύλιξε τὸ εἶναι μου. Ἐνοιῶσα ἀπέραντη τὴν Ἀ-
γάπη στὴν ψυχὴ μου καὶ ναουρίστηκα ἀνάμεσα στὸ μοσκοβολημένο
χόρτο σὰν ἀγγελοῦδι στὸ ροδосύγνεφο κλινάρι του. Μὰ σύντομα ἔνοιῶσα
τῆς μοναξιάς τὰ πέπλα τὰ λήκηκα καὶ ζήτησα συντροφί τῆς χα-
ρᾶς μου.

ΠΑΥΛΟΣ ΘΑΒΑΙΟΣ

ΑΠ' ΤΟ "ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ ΤΟΥ Κ. ΤΕΣΤ" *

*Αναλογία τῆς λέξης τοῦ Ντὲ Μαιστρὸ γιὰ τὴ συνείδηση ἑνὸς ἀνθρώπου τιμίου! Δὲν ξέρω τί εἶναι ἡ συνείδηση ἑνὸς ἀνόητου, ἀλλὰ ἡ συνείδηση ἑνὸς ἀνθρώπου τοῦ πνεύματος εἶναι γεμάτη ἀνοήσιες.

* *

*Αγαπητὴ κύριε, εἶστε τελείως «ἀπογυμνωμένος ἐνδιαφέροντος» "Ὅχι ὅμως κι' ὁ σκελετός σας—οὔτε τὸ σηκώτι σας—οὔτε κι' αὐτὸ τὸ κρανίον σας κι' οὔτε τὸ βλακῶδες ὕψος σας, οὔτε κι' αὐτὰ τὰ κοιμισμένα μάτια σας—κι' ὅλες σας οἱ ιδέες. Νὰ μπορούσα τοῦλάχιστο νὰ μάθω τὸ μηχανισμό ἑνὸς ἡλιθίου!

* *

*Υπόταξε τὸν ἑαυτὸ σου ὀλάκαιρο κάτω ἀπ' τὴν καλύτερη στιγμή σου, κάτω ἀπ' τὴ μεγαλύτερη ἀνάμνησή σου. Αὐτὴν πρέπει ν' ἀναγνωρίσεις γιὰ βασίλισσα τοῦ Χρόνου. Τὴν πῶς μεγάλη ἀνάμνηση. Τὴν κατάσταση ὅπου θὰ σὲ ὀδηγήσει κάθε πειθαρχία αὐτὸ πὸν σ' ἀφίνει νὰ περιφρονήσεις τὸν ἑαυτὸ σου καθὼς και νὰ τὸν προτιμήσεις δίκαια.

*Ὅλα ἀναφορικά μ' ἐκεῖνο πὸν βάνει μέσα στὴν ἀνάπτυξή σου ἕνα μέτρο, βαθμίδες.

Κι' ἂν ὀφείλεται σὲ κάποιον ἄλλον ἀπὸ σένα—δέσε το και ξέρε το—κέντρο δικαιοδοσίας, καταφρόνιας, ἀγνότητας.

Θυσιάζουμαι ἑσωτερικά σ' ἐκεῖνο πὸν θ' ἄθελα νὰ εἶμαι.

* *

Παλὴ πόθε (ξανάρχεσαι, περιοδικὸς ὑποβολέας) νὰ ξαναχτίσω τὰ πάντα μὲ ἀγνὰ ὕλικά: τίποτ' ἄλλο ἀπὸ στοιχεῖα ὀρισμένα. Τίποτ' ἄλλο ἀπὸ σχέσεις καθαρές, τίποτ' ἄλλο ἀπὸ ἐφαπτόμενες και περιφέρεις σχεδιασμένες. Τίποτ' ἄλλο ἀπὸ σχήματα ὑποταγμένα, χωρὶς ὀοριστίες.

* *

*Ἡ ιδέα, ἡ ἀρχή, ἡ ἀστραπή, ἡ πρώτη στιγμή τῆς πρώτης κατάστασης, τὸ σκίρτημα, τὸ πῆδημα ἔξω ἀπ' τὴ συνέχεια...

Σ' ἄλλες, ἐτοιμασίες και πράξεις. Ρίξε τὸ δίχτυ ἐκεῖ. Νὰ ὁ χῶρος τῆς θάλασσας ὅπου θὰ βρεθῆτε. Ἀντίο...

* *

*Απὸ τί ὑπόφερα περισσότερο; Ἴσως ἀπὸ τὴ συνήθεια νὰ ξεδιπλώνω ὀλη μου τὴ σκέψη—νὰ πηγαίνω ὡς τὸ βάθος τοῦ ἑαυτοῦ μου.

(Μετ.)

ΠΑΥΛΟΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ

* Ἀποσπάσματα

Πνευματικὴ ἀνθιση

Δὲν κρίνουμε τὴν ἐποχή μας, δὲν εἶμαστε καν ἀπολογητὲς τῶν δικῶν μας προσπαθειῶν πάνου στὸ πεδίο τῆς αἰώνιας πάλης γιὰ τὴν κατάκτηση τῶν ἰδανικῶν τῆς Τέχνης. Στρέφουμε μόνο τὸ μάτι μας στὴ σημερινὴ πνευματικὴ πραγματικότητα και διαπιστώνουμε μιὰν ἀληθινὴ ἀνθιση πὸν ξανάρχισε ἐδῶ και κάμποσον καιρὸ περισσότερο βέβαια στὴν πρωτεύουσα ἐντονότερα ὅμως και στὴν Ἐπαρχία.

Γιὰ τὴν ἑλληνικὴ ἐπαρχία δὲν εἶνε καινούργιο τὸ ζήτημα. Κι' ἄλλοτε στὸν ἡμερήσιο και περιοδικὸ τύπο εἶχαν συζητηθεῖ σοβαροὺς ἀπόψεις και δημιουργήθηκαν κι' ἐκστρατείες ἀκόμα γιὰ τὴν πῶς ἄξια τοποθέτηση τῆς ἐπαρχιακῆς διανόησης ἀντικρὶ στὴ δύνασταια τοῦ κέντρου. Τὰ ὀνόματα: Ἰ. Μ. Παναγιωτόπουλος, Αἰμ. Χουρμούζιος, Μελῆς Νικολαΐδης, Πέτρος Χάρης, Νίκος Παπᾶς, Γιάννης Σκαρίμπας—πείθουν γιὰ τὴ σπουδαιότητα τοῦ ἀγῶνα τῶν δυὸ παρατάξεων.

*Ἡ μάχη κείνη βέβαια ἔληξε. Κανεὶς τροπαιοῦχος και κανεὶς ἠττημένος. Ἡ ἐπαρχία ὡστόσο ἐξακολούθησε τὴν πνευματικὴ τῆς βίωση και σήμερα ἀναθεωρημένη στὶς ἀντιλήψεις τῆς γιὰ ὀλα τὰ προβλήματα τῆς Λογοτεχνίας και τῆς Ποίησης—και τῆς Φιλοσοφίας ἀκόμα—προχωρεῖ γιὰ τὴν ἐπιγράτηση. Περιοδικά, βιβλία, δημοσιεύματα σ' ἀθηναϊκά φιλολογικά φύλλα, εἶνε ἐργασίες ἐπαρ-

χιωτῶν πνευματικῶν ἀνθρώπων γνωστῶν ἀπὸ προτιέτερα και νέων. Ὅλα τούτα δείχνουν τὴν εἰκόνα μιᾶς ἀληθινῆς ἀκμῆς πολιτισμοῦ πὸν και τὰ παλιά δεδομένα καλλιεργεῖ και στὰ σύγχρονα ρεύματα προσανατολίζεται.

*Ἄν πάρουμε τὸ ζήτημα σ' ἐκταση, εἶκολα συμπεριίνουμε πὸς ἡ νιότη σήμερα και σ' αὐτὴ τὴν ἐπαρχία, δὲ μένει προσηλωμένη στὴν ὕλη και στὶς νεοδημιούργητες ἀνάγκες. Ἐχει βρεῖ τὴν Τέχνη γιὰ μιὰ διέξοδο, μιὰ γαλήνη και μιὰ λύτρωση. Κεῖνο ὅμως πὸν πρέπει ἰδιαίτερα νὰ σημειοθεῖ εἶν' αὐτό: πὸς ἡ πνευματικὴ στάθμη τῆς καινούργιας γενιᾶς εἶνε πὸν πὸν ψηλά ἀπὸ ἄλλοτε ἀνεβασμένη κι' ἡ ὕποχρεώσεις ἀπέναντι στὸν ἑαυτὸ τῆς, στὸ Λόγο και στὸ κοινὸ πὸν συνειδητὰ ριζωμένες μέσα τῆς. Παράδειγμα τὸ σχολεῖο. Διάβασα πρὶν λίγες μέρες μιὰ σειρὰ ἐκθέσεων νεαρωτάτων μαθητῶν πὸν ἂν δὲν ἦταν λαμπρὰ λογοτεχνήματα δὲν ἔπασχαν ὅμως ἀπὸ ξηρὴ τυπικότητα κι' ἀπὸ ἔλλειψη δημιουργικῆς φλόγας κι' ἔμπνευσης πὸν ξεπερνᾶ τὰ ὀρια τῶν θρανίων.

*Ὅσο γιὰ τὸν τόπο μας, τὸ περιοδικὸ τούτο, ἡ φιλολογικὸς στήλες τῆς «Πατρίδος», τὰ βιβλία πὸν κυκλοφόρησαν κι' ἡ ἐκδόσεις πὸν πρόκειται νὰ γίνουιν, εἶν' εὐοίωνα σημεῖα πὸν φανερόνουν ὀλη μας τὴ συμβολὴ στὴ σημερινὴ ἑλληνικὴ πνευματικὴ ἀνθιση.

Ω.

Ὅμιλιες στὰ Σχολεῖα γιὰ τὸν Κωστή Παλαμᾶ

Σύμφωνα μὲ διαταγὴ τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας στὶς 5 τοῦ Μᾶη διοργανώθηκε καὶ στὰ Σχολεῖα τῆς Μέσης Ἐκπαίδευσως τοῦ Νομοῦ μας φιλολογικὸ μνημόσυνο γιὰ τὸν Κωστή Παλαμᾶ.

Οἱ ὁμιλητὲς ἀναφέρθηκαν σὲ βιογραφικὲς πληροφορίες καὶ σύντομη πληροφορικὴ καὶ κριτικὴ ἀνασκόπηση τοῦ ἔργου τοῦ Ποιητῆ. Ἡ διαλέξεις ὑπῆρξαν συνοπτικὲς βέβαια μὰ διηποτισμένες ἀπ' τὸ θαυμασμὸ καὶ τὸ σεβασμὸ τῆς γενιάς μας πρὸς τὸν Παλαμᾶ.

Ἐνα σφάλμα μόνο ἔγινε: Οἱ καθηγητὲς ποὺ θὰ μιλοῦσαν εἰδοποιήθηκαν πολὺ ἄργα καὶ οἱ περισσότεροι ἀγωνίστηκαν νὰ συγκεντρώσουν τ' ἀπὸ αὐτὰ στοιχεῖα καὶ τὶς ἀτομικὲς τῶν κρίσεις γιὰ τὴν πλήρη σκιαγράφηση τοῦ Ποιητῆ. Ὅσῳ εἶδωσαν στὰ παιδιὰ τὴν προσωπικότητά του μὲ λίγες χαρακτηριστικὲς γραμμὲς καὶ ἴσως φεραν σὲ θέση νὰ τὴν σιμώσουν καὶ νὰ τὴν γνωρίσουν. Ἡ ἀπαγγελίαι ποὺ ἀνατέθηκαν σὲ μαθητὲς καὶ μαθήτριαι καὶ ἐκτελέστηκαν μὲ συνειδητὴ προσπάθεια, πρόσφεραν στὶς διαλέξεις τὸν τόνο τῆς γιορτῆς.

Στὸ Γυμνάσιο Θηλέων Πύργου: Ὅμιλητῆς ὁ κ. Ἰω. Δ. Δαββέτας καὶ ἀπαγγελίαι τῶν μαθητριῶν Ἀλεξ. Γεωργακοπούλου, Ἀρ. Τσαρουκιάν, Μαγ. Τσεκούρα, Οὐρ. Ἀβούρη, Μαγ. Παμπούκη, Δήμ. Καραμπέτσου, Εἰρ. Καραμπέτσου, Βασ. Δρικοπούλου, Ρέα Σικελλαρίου καὶ Δήμ. Διαρομμάτη.

Στὸ Γυμνάσιο Ἀρρένων Πύργου: Ὅμιλητῆς ὁ κ. Διον. Τούμπας καὶ ἀπαγγελίαι τῶν μαθητῶν Γιάν. Π. Καραγιωργα, Θεοδ. Ἰω. Μπερτζελέτου, Κωνστ. Στροφύλλα

καὶ Γ. Κλαμαρῆ.

Στὸ Πρακτικὸ Λύκειο Πύργου: Ὅμιλητῆς ὁ κ. Ν. Καραποστόλης.

Στὴν Ἐμπορικὴ Σχολὴ Πύργου: Ὅμιλητῆς ὁ κ. Ἀθ. Κάριμης καὶ ἀπαγγελίαι τῶν μαθητριῶν Γεωργ. Δημοπούλου, Γεωργ. Τσίφα, Διον. Βλαχοζήστου καὶ τῶν μαθητῶν Χ. Μπουζοπούλου καὶ Θεοδ. Κουτρουμάνου.

Στὴν Ἀμαλιάδα τὸ μνημόσυνο γίνηκε ἀπὸ μέρος τοῦ Γυμνασίου καὶ τῶν Δημοτικῶν Σχολείων στὶς 8 τοῦ Μᾶη στὸ κληματοθέατρο «Πάνθεον»: Ὅμιλητῆς ὁ κ. Εὐθ. Κοντογιαννόπουλος καὶ ἀπαγγελίαι τῶν μαθητριῶν Διονυσίας Φωκά, Κατ. Κεφαλληνοῦ, Ἰουλίας Σιαχίνου καὶ τοῦ μαθητοῦ Χρ. Παπαθεοδώρου.

Κρίση ἀξιών ;

Αγαπητὲ «Ὀδυσσεά» :

Ἄν καὶ ἔχω πολλὰς ἐπιφυλάξεις γιὰ τὴν αναγκαιότητα τοῦ ἀρθροῦ σου «πνευματικὴ κρίση», θάθελα νὰ πω δυὸ λόγια στον Αγαπητὸ Ἀσμπελ.

Φίλε μου :

Δε φαντάζεσαι τί λύπη μού φερε τὸ «ἐπιμύθιο»-σου γιὰ τὴν κρίση «τῶν πνευματικῶν ἀξιών» που, ὅπως λες, περνάει ἡ Ελλάδα. Με συγχωρεῖς, μα θὰ μου επιτρέψεις νὰ φέρω μιὰ ἀντίρρηση ὅχι σαν ερασιτέχνης μα σαν εἰδικός.

Ἡ Ελλάδα δε περνάει καμιά πνευματικὴ κρίση. Ἡ Ελλάδα προχωρεῖ κανονικὰ στο δρομὸ τῆς ἀνόδο-της. Γιατί εἶδες τὸ ζήτημα ἀπ' τὴν ἀποψη τῶν «ἄλλων»; Γιὰ δεσ-το ἀπ' τὴν ἀποψη τοῦ Κακριδῆ. Θα δεῖς μιὰ μεγάλη διαφορὰ. Ποῦ ἡ ἐποχὴ τοῦ Μιστριώτη, καὶ ποῦ ἡ ἐποχὴ τοῦ Σκουροῦ καὶ μάλιστα τοῦ Κακριδῆ; Μήπως τρώμαξες ἀπ' τὶς μισοσβησμενές

φωνές τοῦ Χατζῆ, ἢ τὶς ἀνυπολόγιστες ιδέες τῆς οργανωμένης ἀρτηριοσκλήρωσης ;

Δες τὴν Ελλάδα μέσα στον Κακριδῆ. Δες πὼς ζεῖ ἀκέραια, φωτεινῆ, λαχταριστῆ, ολοζώντανη. Δε σου θυμίζει λίγο Γιαννόπουλο; Γύρισε ὑστερα καὶ δεσ τὴν Ελλάδα μέσα-σου. Ἄν μέσα-σου ἡ Ελλάδα εἶναι σαν τὴν ιδανικὴ ερωμένη που κάθε γραμμὴ-της προξενεῖ λαχτάρια, θαυμασμό, ἐκσταση, δάκρυα, πόθο καὶ περηφάνεια, ἂν ἡ Ελλάδα μέσα-σου ζεῖ σα σπέρμα που ζωογονεῖται ἀπὸ Σένα, γιὰ δεσ-την, τότε μοιάζει διόλου με τὴν Ελλάδα τοῦ Μιστριώτη, τοῦ Χατζῆ ἢ τοῦ Πειθαρχικοῦ Συμβουλίου; Ὅχι φίλε μου, ἡ Ελλάδα δε περνά καμιά πνευματικὴ κρίση. Ἡ Ελλάδα προοδεῖ, γονιμοποιεῖται ἀπὸ μας. Μεις οἱ νέοι τῆς δίνουμε ζωὴ. Φτίνει νὰ ζούμε μεῖς οἱ Νέοι καὶ νὰ μὴ δίνουμε μεγαλύτερη σημασία στους γέροντες ἀπ' ὅση τους πρέπει. Ἡ «κρίση» εἶναι γι' αὐτοὺς καὶ πέρασε μαζι-τοῦς. Μήπως σε τρώμαξε ἡ μοναξιά π' ἀντίκρισ' ο Κακριδῆς μέσα στη στέγη τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς; Πέρασ' ο καιρὸς που τὴν πρόοδο καὶ τὴ λαχτάρια τῆς πνευματικῆς ζωῆς τὴν εἶνε το Πανεπιστήμιο. Τώρα... ἰλλοίμονο, τὸ Πανεπιστήμιο εἶναι ἡ φωλιὰ τῆς ἀντίδρασης. Φίλε-μου με συγχωρεῖς, μα νομίζω πὼς ἔπρεπε ν' ἀκουστεῖ ἀπ' νὶς στήλες τοῦ «Ὀδυσσεά», ὅχι πὼς ἡ Ελλάδα «περνά πνευματικὴ κρίση», μα πὼς ἡ Ελλάδα ζεῖ. Ζεῖ μέσα σε μας τους Νέους. Καὶ σ' αὐτὴ τὴ Ζωντανῆ Ελλάδα θέλησε νὰ μιλήσει ὁ Κακριδῆς.

ΓΡ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΠΟΥΛΟΣ
Τριπολι 6-5-43

Καὶ ἡ ἀπάντηση

Μὲ τὸν κ. Κ. ξεκινήσαμε ἀπὸ τὸ ἴδιο σημεῖο, ἀλλὰ μὲ ἀντίθετη ὁ καθένας τροχιά ἐχαράξαμε τὴν περιφέρειαι τοῦ ἴδιου κύκλου καὶ στὸ τέλος συναντηθήκαμε ἐκεῖ, ἀπ' ὅπου ξεκινήσαμε.

Τοῦ Κακριδῆ τὴν πνευματικὴ ἀξία καὶ τὴν ἐσωτερικὴ ἐλευθερία δεν τὴν ἀμφισβήτησα, ἀλλὰ ἐξέτασα τὴν ὑπόθεση ἀπ' ὄλες τῆς πλευρῆς τῆς, ἔθνικα καὶ ὄχι μονό-πλευρα, ὅπως, νομίζω, πὼς κάνει ὁ κ. Κ., χωρὶς νὰ τὸ θέη.

Ἡ ὑπόθεση Κακριδῆ ἔφτασε τώρα τελευταῖα καὶ στὸ Συμβούλιο τῆς Ἐπικρατείας, ὅπου, θαρρῶ, πὼς τὸ ζήτημα ἐρευνήθηκε ὄχι μονάχα ἀπὸ τὴ νομικὴ ἀποψη, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὴν ἐπιστημονικὴ καὶ πνευματικὴ. Ὅταν μάθουμε τὴν ἀπόφαση τοῦ Σ. Ε., ἴσως τὶ ξαναειποῦμε.

ΑΣΜΠΕΛ

ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ

Πέτρου Χάρη :

«Ἡ τελευταῖα νύχτα τῆς Γῆς»

(Διήγημα)

Δεν κρίνεται σήμερα γιὰ πρώτη φορὰ τὸ βιβλίο τοῦ κ. Πέτρου Χάρη. Πρωτοδημοσιεύτηκε, ἂν δὲ γελέμαι, τὸ 1924 στὰ «Νέα Γράμματα» τοῦ Ἀθ. Κυριαζῆ, τυπώθηκε πάλι καὶ τώρα κυκλοφόρησε στὴν ὀριστικὴ του μορφῆ διακοσμημένο μ' ἀξιόλογες ξυλογραφίαι τοῦ κ. Σπ. Βασιλείου ποὺ ὅταν ἀποτελοῦν μιὰ σύνθεση μ' αἶσθημα καὶ ἐκφραστικότητα πραγματικὰ ὑποβίλλουν.

Ἡ «Τελευταῖα νύχτα τῆς Γῆς» ποὺ ἐνώνει μὲ τὴν ἐπανέκδοσή της δυὸ πνευματικὲς γενιές καὶ ὡστόσο στέκει ἀνήμεσὰ τους σὺν ἡ καλύτερη συμπερασματικὴ ἐκδήλωση

της πρώτης και σαν τὸ πῶς πανο-
πλοιακὸ προοίμιο τῆς δεύτερης,
νομίζω πὸς τώρα θ' ἄπρεπε νὰ
κριθεῖ μόνο κάτω ἀπ' τὸ πρίσμα
τῆς χρονικῆς ἀντοχῆς καὶ διάρ-
κειας. Θά'λεγα πὸς εἰδικά: ἀπ' τὴν
πλευρὰ τῆς ἱστορικῆς διατήρησης.

Μὲ τὸ ἀναπολητικὸ τοῦτο μάτι,
καὶ τὸ συγκριτικὸ καὶ τὸ ἐλεγκτικὸ
μαζί, τὴν εἶδαν οἱ συνομηλικοὶ συν-
άδελφοὶ τοῦ κ. Χάρη, τὰ νεαρὰ
τότες παιδιὰ καὶ σημερνοὶ ὄρμοι
λογοτέχνες πὸς ξεκίνησαν ἀντάμα
του καὶ προχώρησαν χέρι μὲ χέρι
γὰ τὴν πνευματικὴ Κολχίδα. Γι'
αὐτοὺς ἡ «Τελευταία νύχτα τῆς
Γῆς» ἀποτελεῖ μιὰν ὄραϊα ἀνά-
μνηση καὶ μιὰ ἀξιόλογη νίκη. Γιὰ
μᾶς τοὺς νεώτεροὺς εἶνε τὸ φανέ-
ρωμα μιᾶς ρωμαλέας πεζογραφικῆς
δυνατότητας τῆς προηγούμενης
λογοτεχνικῆς γενιᾶς πού'φτασε ὡς
τὴν ἐποχὴ μας κι' ἐγείρεται καὶ
πάλι χωρὶς νὰ προσβάλλεται οὔτε
ἀπ' τὴ δοκιμασία τοῦ χρόνου, οὔτε
ἀπ' τοὺς καινοῦργους προσανα-
τολισμοὺς τῆς Τέχνης.

Ἡ ἠρωϊκὴ ἀντιπάοξη τοῦ ἔρ-
γου ὀφείλεται ἀποκλειστικὰ καὶ
μόνο στὰ προτερήματά του. Βα-
σικὰ ἡ «Τελευταία νύχτα τῆς Γῆς»
δὲν ἀνήκει σὲ κανένα λογοτεχνικὸ
ρεῦμα καὶ δὲν προῆλθε ἀπὸ καμ-
μιὰν αἰσθητικὴ μεταρρύθμιση. Ὁ
κ. Χάρης δὲν ἔκαμε τίποτ' ἄλλο
παρὰ νὰ γράψει ἕνα πραγματικὸ
διήγημα πλεγμένο γύρω ἀπὸ μῦθο
πρωτότυπο, ξετυλιγμένο φυσικώ-
τατα, γλαφυρὰ, μὲ κάποια κρυμέ-
να σύμβολα πὸς μένουν γιὰ τὸν
κριτικὸ καὶ προπαντὸς γιὰ τὸν ἀ-
ναγνώστη. Γιὰ ὅλα τοῦτα τοῦ
χειρίστηκε μιὰ φροντισμένη κοι-
νωνικὴ παρατήρηση, ἕνα σίμωμα
στοὺς ἀνθρώπους, μιὰ ἀνησυχία
γιὰ τὴν ἀποκατάσταση τοῦ δικαίου
καὶ μιὰ ἠθικὴ λύση.

Ἀπὸ τὴ θέση αὐτὴ ἡ «Τελευ-

ταία νύχτα τῆς Γῆς» κράτησε τὸ
ἐνδιαφέρον τῶν (πρώτων ἀναγνο-
στῶν της, κρατᾶει καὶ τῶν τωρι-
νῶν, θὰ κρατήσῃ καὶ τῶν αὐρια-
νῶν. Τὰ στοιχεῖα τῆς ἐξελιγμένης
καὶ στρωτῆς ἀφήγησης, τῶν ἀλλη-
λοδιαδόχων εἰκόνων καὶ τῆς μυ-
στικῆς ψυχανάλυσης τῶν τύπων
τοῦ διηγήματος (πὸς κάνουν ἕναν
δλόκληρο κόσμον) εἶνε τὰ παντοινὰ
συστατικά τοῦ ἀξίου πεζοῦ λόγου.
Ὁ κ. Χάρης τὰ χρησιμοποιεῖ μὲ
ἄνεση, χωρὶς περιττολογία, καὶ
πάλι τὰ χρησιμοποιεῖ καὶ δημι-
ουργεῖ μιὰν ἀτμόσφαιρα ὅπου ἡ
ἀντίθεση τῶν διαθέσεων καὶ τῶν
προθέσεων δὲν εἶνε τόσο αἰματηρὴ
ὥστε νὰ μὴν ἀπολείπεται παντοῦ
ἡ λεπτὴ συγκίνηση γιὰ κάθε ση-
μαντικὴ σκηνή. Κι' αὐτὴ ἡ συγκί-
νηση εἶνε τὸ ἀψευδέστερο αἰσθη-
τικὸ χαρακτηριστικὸ τῆς ἐπιτυχίας
ἐνὸς συγγραφέα ἢ ἐνὸς ποιητῆ: ἡ
ὀλοκλήρωση δηλαδὴ τῆς κοσμοθε-
ωρίας του, ἔστω καὶ τῆς στιγμι-
αίας, ὅ' ἔνα κατόρθωμα πὸς ἀγ-
γίζει τὴν ἀνθρώπινη ψυχὴ καὶ τὴ
συγκλονίζει.

Σὰ θ' ἄθελε κανεὶς νὰ κατατάξει
κάπου τὴν «Τελευταία νύχτα τῆς
Γῆς», θὰ δυσκολευόταν νὰ πεῖ
πὸς εἶνε ἕνα ρεαλιστικὸ διήγημα
ἢ καὶ ρομαντικὸ ἢ καὶ ψυχογρα-
φία. Ἐγὼ θ' ἔλεγα πὸς εἶνε μιὰ
συγκρότηση ὄλων αὐτῶν καὶ γενι-
κότερα ἡ ἀποκρυστάλλωση μιᾶς
καθολικῆς προσπάθειας γιὰ τὴ
σύλληψη τοῦ νοήματος μιᾶς ὀλό-
κληρης ζωῆς. Ἡ ποιότητα τῆς ἀ-
πεικόνισης τοῦ νοήματος τούτου
ἐξασφάλισε στὸ ἔργο τὴν παντο-
τινὴ ἐπικαιρότητα. Γιατὶ πραγμα-
τικὰ δὲν εἶνε τὰ θέματα ἀλλ' οἱ
λογοτεχνικοὶ τρόποι πὸς διατηροῦν
τὰ ἔργα ἀνάμεσα στὶς ἐποχὲς καὶ
στὰ ἐνάνια συστήματα.

ΤΑΚΗΣ ΔΟΞΑΣ

Ντίνου Μάη : «Σιάο»

(Ποιήματα) Ἐπιλεγόμενα Φοῖβου
Γενάρη

Κρατᾶει πάντα μιὰ ἀντίληψη
στοὺς κριτικοὺς νὰ φέρουνται μὲ
ἐπιείκεια στὶς πρωτόλειες λογοτε-
χνικὲς ἐκδηλώσεις τῶν νέων. Ὅταν
ὅμως οἱ νέοι αὐτοὶ ἐπιχειροῦν μιὰν
ἐκδοσὴ χωρὶς νὰ χροῦν συνείδηση
τῶν συνεπειῶν, νομίζω πὸς ἡ συγ-
κατάβαση κι' ἡ ἐνθάρρυνση ζημι-
ώνουν περισσότερο τὸ δημιουργοῦ παρὰ
τὸν ἀναγνώστη.

Αὐτὸ ἀκριβῶς συμβαίνει μὲ τὰ
πέντε ποιήματα πὸς ὁ κ. Ντίνος
Μάης συγκετῶνει στὴ συλλογὴ
τοῦ «Σιάο» (Ἀδύλος: Ὅλοι αὐτοὶ οἱ
στίχοι, ἔργα κακῶν στιγμῶν καὶ
συγκροσμένων ψυχικῶν καὶ πνευ-
ματικῶν καταστάσεων, ἀπόπειρες
μᾶλλον γιὰ τὴν ἐπίδειξη μεγάλων
σκέψεων χωρὶς συνειδητὸ κίνητρο
καὶ βαθύτερες αἰτίες, ὅσο κι' ἂν
παλεύουν ν' ἀναρριχηθοῦν σὲ ψηλά
νοήματα, ἀποτελοῦν εἰκόνες φτηνῆς
φιλοσοφίας κι' ἀπαρχῆς ἐνὸς βιώ-
ματος πὸς δὲν ἔχει τὸν τρόπο νὰ
φανερῶθῃ τοῦλάχιστο εἰλικρινὰ
καὶ νὰ συγκινήσει.

Εἶνε βέβαια μιὰ μακρινὴ, ἐσώ-
τερη, κρυμμένη κάπου βαθ.ῶς προσω-
πικὴ τάση πρὸς κάτι ὠραῖο μὰ ἡ
κομπαστικὴ ἔμφραση, ὁ ἄκρατος
θερμπαλισμὸς, ἡ ὀλοκληρωτικὴ δη-
λαδὴ ἔλλειψη τῆς καθαρῆς ποιητι-
κῆς οὐσίας, σταματοῦν τὴν τάση
αὐτὴ στὸ στάδιο τοῦ πρώτου ἀντι-
κρύματος μὲ τὰ θέματα πὸς σκο-
πεύει νὰ θίξει. Ἡ ἀληθινὴ ποίηση
δὲν εἶνε ἀράδικισμα λέξεων καὶ δὲν
ἐκφράζεται μὲ τὴν προσπάθεια τῆς
πρόσθετης ἀκαταληφίας πὸς δὲ δι-
καιολογεῖται γιὰ ἕναν τόσο νέο ὅσο
ὁ κ. Μάης. Ἐπειτα ἡ ἀφθονία γα-
σμωδίας, ἡ ἀγνοία κι' αὐτῆς ἀκόμα
τῆς χρήσης τοῦ τελικοῦ «ν» καὶ
κάποιες ἀντιποιητικὲς ἢ ἀνύπαρ-

κτες λέξεις (ἀγιούπα, στιγῆ, περι-
φλεκτῆ, ἀνέρχονται, δάκρυσμα)
προδίνουν ἔχι ἀμέλεια στὸ ὄφρα
ἀλλ' ἀκατάρτιστο ποιητικὸ λόγον.

Ἡ παρᾶθεση διπλῶν καὶ τρι-
πλῶν ἐπιθέτων πὸς προσδιορίζουν τὸ
αὐτὸ οὐσιαστικὸ (βαριέ κι' ἀσύν-
τριφε, γιγαντωμένε: πόθε—παναρ-
μόνια φθινοπωρινή: δύση—φωτό-
χυτῆ ἡδονική: στιγμὴ κ. ἄ. τ.) καὶ
μερικὲς ἐντυπωσιακὲς λέξεις (ροδά-
φρισμα, χιλιόστηθος κ. ἄ.) δὲν εἶνε
ἀπ' τὰ καλολογικὰ στοιχεῖα πὸς
χαρακτηρίζουν ἕναν πραγματικὸ
στίχο. Ἐστερα κάποιες συρραλι-
στικὲς ἀποχρώσεις καὶ παραδοξό-
τητες

θὰ κυλιστῶ ἡδονικὰ
στὴ χλόη τῶν ἀστεριῶν καὶ τῶν ἡ-
λίων!

μαρτυροῦν πὸς ὁ κ. Μάης δὲ ὄρθηκε
ἀκόμα τὸ δρόμον του.

Τ. Δ.

Ἡ ΜΟΥΣΙΚΗ

Ἡ κίνηση τοῦ Ὁδείου

Θὰ πρέπει νὰ συγχαρῆ κανεὶς
εἰλικρινὰ τὸν διευθυντὴ τοῦ Ὁδείου
μας κ. Γ. Κανακάρη γιατί μέσα
στὶς ἀδυσώπητες σημερινὲς συνθη-
κες, παλεύοντας ἠρωϊκὰ, μπόρεσε
νὰ κρατήσῃ καὶ νὰ διδάξει τόσοὺς
μαθητὲς καὶ μαθήτριες, ἀκούραστος
πάντα κι' εὐγενικὸς σὲ μιὰ ἐργα-
σία πὸς, ἀπατώντας νεῦρα, ἀντοχὴ
κι' ὑπομονὴ δὲν ἀντισταθμίζεται μ'
ἀνάλογες οἰκονομικὲς ἐκκλισηθεῖαι.
Ἐὶς τὸ ὄριον σήμερον συγκεντρώνει
πλήθος νέους καὶ παληοὺς μαθητῆς,
κι' αἰσθάνεται κα εἰς μπαίνοντας
στὶς αἰθουσῆς του καὶ βλέποντας τὴν
ἀδιάκοπη κυκλοφορίαν τῶν μαθητῶν,
πὸς ἐκεῖ μέσα γίνεται ἐργασία εὐ-
συνείδητη, συνεχῆς κι' ἐντατικὴ.

Παρακολούθησα πρὸς ἡμερῶν τὶς
δοκιμὲς μερικῶν παλαιότερων μα-
θητριῶν βιολιοῦ. πὸς μεθαύριο, μετὰ
παρέλευση ἐνὸς μηνὸς Ἰωσφ, θὰ πα-

ρουσιστοῦν (μαζί μ' άλλες φυσικά) στις εξετάσεις τῆς χρονιάς. Παραθέτω τις πρόχειρες ἐντυπώσεις μου.

Ἄπ' τις πιό παλιές μαθήτριες ἢ δ. Φανή Παναγουλοπούλου ἔπαιε τὸ Allegro ἀπ' τῆς σονάτα op 22 τοῦ Beethoven καὶ μιὰ καντσονέττα τοῦ D' Ambrosio. Εἶχα κάποτε ἀκούσει τῆς Σονάτα op. 22 νὰ τὴν παίζει ὁ Φρ. Βολωνίνης. Ἄπὸ τὰ πρῶτα μέτρα ἀσθανόσυνα τὴν αἰθεριότητα καὶ τὴν χάρη πού κλείνει τὸ Allegro αὐτὸ Στῆ δ. Παναγουλοπούλου διακρίνει κανεὶς μιὰ virtuosité ἐξαιρετικὴ καὶ στὸ δοξάρι καὶ στὸ ἀριστερὸ χέρι. Ἄς ἐλπίσουμε πὼς ἀργότερα θὰ κερδίσει περσότερη θερμότητα καὶ πάθος πού θὰ τελειοποιήσουν τὸ παλιμὸ τ. ς.

Ἡ δ' Ἀρίκη Λουκίδου στὸ Ron do μιᾶς σονάτας τοῦ Beethoven ἦταν πολὺ καλὴ Διακρίνεται τόσο γιὰ τὴν ἐκφραστικότητα καὶ τὴν θερμὴν τοῦ δοξαρίου τῆς, ὅσο καὶ γιὰ τὴν εὐκίνησιν τοῦ ἀριστεροῦ χεριοῦ. Μὰ ὁ Beethoven εἶναι δύσκολος, δυσπρόσιτος ἴσως. Ἀπαιτεῖ ὑπομονή, προσοχὴ καὶ βαθὺ αἶσθημα.

Ἐπίσης ἡ δ. Γεωργία Χρηστακοπούλου πολὺ καλὴ στὴν resignation τοῦ Danglas. Παίζει ἐκφραστικά, δὲν τῆς λείπει τὸ ἀπαράιτητο σὲ παρόμοιες συνθέσεις συγκρατημένο πάθος. Ὅμως ὑπολείπεται σὲ δεξιοτεχνία πού μετὸν καιρὸ θ' ἀποχτήσῃ. Μιὰ μέρα ἡ δ. Χρηστακοπούλου θὰ παίζει καλά.

Κι' ἡ δ. Μπαμπίλη ἀρκετὰ καλὴ στὸ «Hommage d'amitié» τοῦ Danglas. Βέβαια θὰ μελετήσῃ ἀκόμη κι' ἡ ἴδια τὸ αἰσθάνεται, γιὰ νὰ ἐπιτύχει τὴν ἀπαραίτητη δεξιοτεχνία.

Ἡ δ. Μίκα Βωβοῦ ἔχει ἀρκετὲς ἐλλείψεις. Τὸ β.μπράτο τῆς εἶναι ἀκόμη ἀστράθες καὶ τὸ δοξάρι ὄχι

τόσο κυριαρχημένο. Μὲ κάποια ὑπομονὴ κι' ἐπιμέλεια θὰ ὑπερνικῶσαι, φαντάζομαι, τὶς ἀδυναμίες αὐτὲς καὶ θὰ μποροῦσαι νὰ τελειοποιηθεῖ.

Οἱ ἐντυπώσεις τοῦτες εἶναι ἀρκετὰ πρόχειρες. Στὶς μέλλουσες νὰ γίνουν εξετάσεις θὰ μπορέσουμε νὰ ἐκτιμήσουμε τὴν πρόοδο τῶν μαθητριῶν αὐτῶν καὶ νὰ διαπιστώσουμε τὶς καλλιτεχνικὲς ἐπιτεύξεις των γιὰ τὶς ὁποῖες τόσο ἡρωϊκά, ἔπαναμδάνουμε, μοχθεῖ ὁ κ. Κανακάρης.

Τ. Σ.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Τὸν περασμένο Μάρτη πέθανε στὴ «Σωτηρία» ὁ νέος Τριφύλιος ποιητῆς Χρόνης Βραδυνός (Διον. Σ. Λαμπρόπουλος) σὲ ἡλικία 28 χρόνων.

ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ

Ἐλάβαμε : «Ἄργῶ» Πειραιῶς, «Εὐδοϊκὰ Γράμματα» Χαλκίδος.

ΑΔΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

20-5-43

Μ. ΜΑΤΙΣ. Πειραιᾶ : Δημοσιεύεται γιὰ τὴν ἀπλότητά του. Ἄπὸ σᾶς περιμένουμε κάτι πιό μεστό. Μ. ΜΕΛΤ. Καρδαμιά : καὶ πάλι λυπούμαστ γιατί δὲν μποροῦμε νὰ διαλέξουμε κάτι δικό σας γιὰ δημοσίευσιν. Κι' οἱ νέοι σας στίχοι πολὺλογοι, τεχνητοί, μεγαλόστομοι. Ἀσχοληθῆτε μὲ κάτι πιό κοντινὸ στὴ ζωὴ σας καὶ πέστε το μ' ἀπλότητα κι' εὐλικρίνεια, μὲ πραγματικὸ αἶσθημα. Διαβάστε καὶ μιὰ Στιχουργικὴ. ΑΓΓ. ΜΟΣΧ. Πειραιᾶ : Περσότερη προσοχὴ στὸ τεχνικὸ μέρος καὶ θέματα ὄχι τόσο κοινὰ θάδιναν μιὰν ἀξία στὸ στίχο σας. Τὸ «Σόνετο» θὰ δημοσιευτεῖ μ' ἐπιεικὴ κρίση.

Ἄγγέλλεται :

ΓΙΑΝΝΗ ΣΚΑΡΙΜΠΑ

Ο ΙΣΚΙΟΣ ΤΟΥ ΓΑΝΙΑ

ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΧΑΛΚΙΔΑ 1943

Τυπώνεται :

ΤΑΚΗ ΔΟΞΑ

ΟΙ ΑΓΓΕΛΟΙ ΔΕΝ ΞΑΝΑΡΘΑΝ...

ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

Ἐκδότης :
ΑΡΙΣΤ. Ν. ΜΑΥΡΙΑΝΗΣ, ΑΘΗΝΑ

Ἄγγέλλεται :

ΓΙΑΝΝΗ ΣΚΑΡΙΜΠΑ

Η ΓΥΝΑΙΚΑ ΤΟΥ ΚΑΙΣΑΡΟΣ

ΔΡΑΜΑ

(ΕΙΣΗΓΗΣΗ : Κ. ΚΑΡΘΑΙΟΥ)

ΧΑΛΚΙΔΑ 1943

Ἐτοιμάζεται :

ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ ΝΕΩΝ
ΠΟΙΗΤΩΝ ΚΑΙ ΠΕΖΟΓΡΑΦΩΝ

Ἐπιμέλεια : Γ. Κ. ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ
Γ. ΦΛΙΑΣΙΩΣ

Ἐκδότης :
Δ. ΠΕΡΑΝΤΖΑΚΗΣ, ΑΘΗΝΑ

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΙΔΡΥΘΕΙΣΑ ΤΩ 1841

*

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΜΕΤΟΧΙΚΟΝ & ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΟΝ 1.205.000.000
ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ ΤΗ 30 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1942 34.524.539.081

*

ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟΥ

Πρὸς ἐνίσχυσιν τῆς λαϊκῆς ἀποταμιεύσεως ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα δέχεται καταθέσεις Ταμιευτηρίου (ἀπὸ δραχμᾶς 100 καὶ ἄνω) μὲ εὐνοϊκὸν ἐπιτόμιον, παρέχουσα εἰς τὸ κοινόν, πλὴν τῆς ἀπολύτου ἀσφαλείας, καὶ πᾶσαν εὐκολίαν διὰ τὴν ταχείαν καὶ εὐχερῆ κατάθεσιν καὶ ἀνάληψιν τῶν χρημάτων. Τὸ Ταμιευτήριον τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς ἐργάζεται ἀπὸ πρωῒας μέχρις ἑσπέρας.

Ἡ ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΔΕΧΕΤΑΙ ΕΠΙΣΗΣ ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ Εἰς ΔΡΑΧΜΑΣ, ΟΥΡΩΣ, ΠΡΟΘΕΣΜΙΑΣ ΚΑΙ ΔΙΑΡΚΕΙΣ

ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΑ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΗΛΕΙΑΣ